

Iki vasario 18 d. VDA Telšių galerijoje – paroda „Trys gyvenimo filosofijos“

Vilniaus dailės akademijos (VDA) Telšių galerijoje 2025 m. sausio 16 d. pristatyta kūrybinio tarpdisciplininio projekto paroda „Trys gyvenimo filosofijos“. Ji veiks iki 2025 m. vasario 18 dienos. Projekto parodoje atskleidžiama, kaip sekėsi jaunesiems kūrėjams įveikti iššūkį naujai atrasti kūrybinį santykį su 3000 metų senumo tekstais, užrašytais trijose Biblijos išminties literatūros knygose (*Patarlių knyga; Mokytojo (Kohelėto) knyga; Jobo knyga*). Toks projektas čia įgyvendinamas jau ne pirmus metus.

Netikėtas posūkis

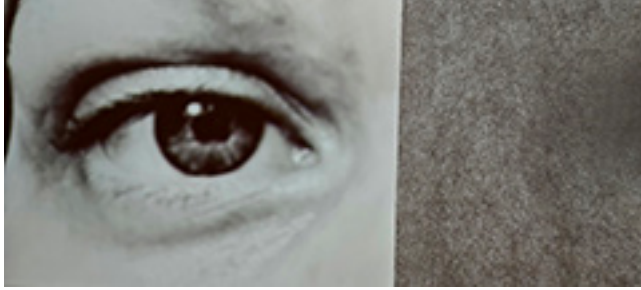
VDA Telšių fakulteto docentui, tarpdisciplininio projekto vadovui doc. Mindaugui Šimkevičiui bendradarbiaujant su teologe Aušra Mizgiriene, Fakulteto vyresniųjų kursų Taikomosios skulptūros, Metalų meno ir juvelyrinės studijų programos ketvirtakursio Alekso Grašio darbas. Jis remiasi eilute iš Kohelėto knygos: „Viskam yra metas ir kiekvienam tinkamas laikas po dangumi“. Pristatant darbą akis užkliūva ties trim sąsokiais. Iš esmės – jie niekuo neišsiskiria, tačiau akylas žvilgsnis pastebės, kad frazė ant kiekvieno sąsokio yra užrašyta, ant kiekvieno po žodį: „Viskam yra metas“. Apsižvalgus prasideda

(Nukelta į 30 p.)

Apie biblinių motyvų įkvėptus 18-os studentų kūrinius projekto vadovas doc. Mindaugas Šimkevičius stebėjosi, kokių įdomių rakursų buvo pažvelgta į pasiūlytą temą: „Įdomu buvo stebėti studentus,

kaip jie interpretavo pateiktus tekstus ir kaip jie „savo matymais išėjo iki parodinių darbų“. Pateikus temą studentams, norėta, kad jie pasižiūrėtų į 3000 metų senumo tekstus, į kuriuos būtų galima pasižiūrėti šiuolaikiškai. Mane itin stebina studentų kūrybingumas, nes, pateikus užduotį, iki pat pabaigos aš nežinau, kas bus. Įdomu stebėti, kaip skleidžiasi jaunųjų menininkų kūryba. Erdvės interpretacijoms – daug, tad įdomu pamatyti, kaip kiekvienas atrans savo rakursą. Man, kaip dėstytojui, šie sprendimai būna netikėti ir stebinantys. Apie kiekvieną parodoje darbą galėčiau kalbėti ir beveik kiekvienu jų pasidžiaugti, nes kiekvienas kūrinys turi savitą išraišką bei tekstų interpretaciją. Pavyzdžiui, Metalų meno ir juvelyrinės studijų programos ketvirtakursio Alekso Grašio darbas. Jis remiasi eilute iš Kohelėto knygos: „Viskam yra metas ir kiekvienam tinkamas laikas po dangumi“. Pristatant darbą akis užkliūva ties trim sąsokiais. Iš esmės – jie niekuo neišsiskiria, tačiau akylas žvilgsnis pastebės, kad frazė ant kiekvieno sąsokio yra užrašyta, ant kiekvieno po žodį: „Viskam yra metas“. Apsižvalgus prasideda

Nuotraukoje viršuje – parodos „Trys gyvenimo filosofijos“ atidarymo akimirka

Viršuje – metalo meno ir juvelyrikos studentės Sandros Leliugaitės darbas „Migla“

kūrybinis paradoksas: greta ąsočių ant sienos kabo žirkklės su smulkiais intarpais, akcentuojančiais, kad viskam yra laikas ir vieta. Atvykęs į parodą žiūrovas pastebės, kad kiekvieno studento kūrinio meno išraiška yra savita“.

Ką daryti, kai slegia žinių našta?

Metalo meno ir juvelyrikos studijų programos

Iš kairės: teologė Aušra Mizgiriene

Metalo meno ir juvelyrikos studento Alekso Grašio darbas „Viskam yra metas“

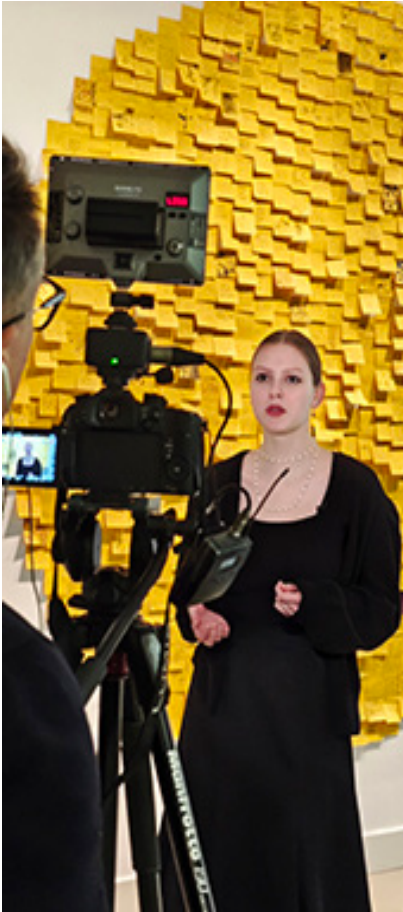
bakalaurantė Greta Žymantaitė atskleidė, kad savo darbe naudojo Mokytojo (Koheleto) knygos tekstus. Menininkės darbas sudarytas iš daugybės geltonų lipnių lapelių, ant kurių surašytos skirtingų žmonių mintys. „Mano darbas vadinasi „Vieta po saule“. Tai buvo prašymas žmonių atsakyti į klausimą, kas yra po saule. Skirtingo amžiaus 17–18 žmonių pagal keletą kriterijų, tačiau iš esmės – laisvo pasirinkimo vedini – rašė skirtingas mintis ant lapelių“, – darbą trumpai apžvelgė jaunoji menininkė.

„Mano darbas – „Pasidaryk pats: lobotomijos rinkinys“. Tai senovinė operacija, buvusi populiari praėjusiame amžiuje, maždaug 1930–1960 m. Operacijos metu žmogui į galvą įstatydavo kaltą, kuriuo pažeisdavo dalį smegenų, kad išgydytų tam tikras ligas. Deja, rezultatas būdavo ne ligos išgydymas, bet žmogaus charakterio bruožų sunaikinimas. Vienoje Biblijos knygų – Koheleto – rašoma, kad „žmogaus išmintis yra kančia“, aš su tam tikra ironija siunčiu žinutę: „Jei tau žinių našta yra per didelė – tam yra sprendimas: tu gali ją lengvai panaikinti“. Kūriniu keliu klausimą: jei tu turėtum per daug išminties ir proto, ar tu norėtum tai sunaikinti?“ – savo kūrybine išvalga dalinosi Metalo meno ir juvelyrikos studijų programos ketvirtakursis Artūras Manukian.

Apie dalykus, vykstančius „po saule“ savo darbe „Visa“ pasakojo Metalo meno ir juvelyrikos ketvirtakursė Indrė Armanavičiūtė: „Tai yra pradžia, eiga ir pabaiga. Norėjau atvaizduoti absurdą ir dvyliptumą tarp žmogaus gyvenimo laikinumo bei mirties ir gimimo procesų tęstinumo“.

Vyriausias VDA Telšių fakulteto studentas, Taikomosios skulptūros studijų programos ketvirtakursis Stanislovas Adomaitis iliustravo Karalių Saliamoną. Šioje „Skulptūroje atsiskleidžia trys pjūviai: Saliamonas – mokytojas, Giesmių giesmė ir patarlės. Įsivaizdavau, kad visa tai galima būtų sujungti į viena“.

Metalo meno ir juvelyrikos studijų programos studentė Sandra Leliugaitė atskleidė pasirinkusi Koheleto knygą. „Perskaičius ją, man gimė giesmė, kuri įkvėpė kūrybai. Tai – instaliacija. Mane labiausiai sužavėjo eilutė „Migla migla“. Kurti nebuvo sunku, nes esu prieš trejus metus atsivertusi katalikė. Praklaidžiojau tarp tikėjimų ir mano kambarielyje įvyko stebuklas, kuris atvedė į katalikų tikėjimą. Koheleto knygą jau buvau skaičiusi ir

Iš kairės: metalo meno ir juvelyrikos studentė Greta Žymantaitė; metalo meno ir juvelyrikos studentė Indrė Armanavičiūtė; tarpdisciplininio meno projekto vadovas, VDA Telšių fakulteto dėstytojas doc. Mindaugas Šimkevičius

antrąjį kartą ją perskaityti buvo dar įdomiau, kilo dar daugiau minčių“, – atviravo Sandra.

Parodos lankytojai neslėpė nuostabos

Iki pat XX a. pabaigos Biblija ir jos tekstai darė didžiulę įtaką vakarų kultūros menui. Bibliniai įvaizdžiai ir motyvai dažnai pasitelkti literatūros kūriniuose, teatro pastatymuose, vaizduojamojo bei taikomojo meno kūriniuose. Kiekvieno laikmečio ar epochos menininkai stengėsi „savitai“ atvaizduoti savojo laiko pasaulį ir tai dažnai darė pasitelkdami biblinius įvaizdžius ar simboliką. XXa. pabaigoje bei XXI a. pradžioje, kintant pasaulėžiūrinėms „sistemoms“, kinta ir menininkų (o kartu ir meno) santykis su šiais tekstais. Jie lyg ir nukeliauja į kūrybos paraštes, bet, nežiūrint to, vienaip ar kitaip vis pasirodo šiuolaikinio meno kontekstuose.

„Mane labai nustebino, koks Dievas yra aktyvus. Labai patiko kabantys moliniai ąsočiai. Mes – tarsi kiekvienas tas molinis ąsotis, kuris gali stipriai sudužti. O kai leidžiame tai padaryti – pro mus ir pra-

(Nukelta į 32 p.)

Dešinėje: metalo meno ir juvelyrikos studento Artūro Manukiano darbas „Pasidaryk pats: lobotomijos rinkinys“

Parodos atidarymo akimirkos

siveržia ta Dievo kūryba. Man tikrai buvo nuostabu stebėti kūrinčius. Žinau, kad daug vaikų yra netikintys, tačiau aš tikiu, kad jie per patį kūrybos procesą dužo, kad ta paroda įvyktų. Dužo kaip tie moliniai indai: galbūt dužo įsitikinimai, galbūt – nuostatos, bet galutinis rezultatas mane nustebino“, – neslėpė parodos lankytoja Aurelija.

„Galima sakyti, kad šiek tiek mažiau nei viduramžiais ar dar anksčiau, Biblija skaitoma ir įvairiais „kitais kampais“. Manau, kad yra neįmanoma į šiuos tekstus negrįžti, nes neginčijamas faktas yra tas, kad Biblija yra labiausiai skaitoma bei perkama knyga, todėl ji negali neatsispindėti mene, ji itin išsiskynijusi žmonijos filosofijoje.

Studentams tema buvo staigmena. Prieš tai vadovas jiems nesakė nieko. „Pradžioje projekto aš studentams pristaciau Šventojo rašto knygas, pagal kurias studentai buvo provokuojami kurti. Atskleidžiau, kad šias tris knygas perskaičius, būtų galima išsukti įvairias bendražmogiškas reakcijas. Į šią literatūrą kiekvienas žiūri savaip, be numatytų taisyklių. Toks ir buvo tikslas. Nedaugelis šių jaunųjų menininkų turi santykį su Šventuoju raštu, bet studentams aš pristaciau, ką reiškia Šventasis raštas. Iš hebrajų kalbos išvertus žodis „šventas“ reikštų „kitoks“. Tarpdisciplininiam projekte studentai pakviesti į gyvenimą pasižiūrėti iš kito kampo. Ne tik suprasti „kaip gyventi“, bet dar ir gyventi“, – apžvelgdama projekto rezultatus kalbėjo teologė A. Mizgirienė.

Projekto vadovas – doc. Mindaugas Šimkevičius, projekto viešnia – teologė Aušra Mizgirienė.

Šios parodos dalyviai – VDA Telšių fakulteto studentai Indrė

Taikomosios skulptūros studijų programos ketvirtakursis Stanislovas Adomaitis

Armanavičiūtė, Liucija Bendoraitytė, Emilija Giedraitė, Aleksas Grašys, Ksenija Krasnova, Artūras Manukian, Gin Pugžlys, Estera Olendraitė, Deividas Viščiūnas, Greta Žymantaitė, Sandra Leliugaitė, Ieva Mosinaitė (Metalinio meno ir juvelyrinio studijų programa), Stanislovas Adomaitis, Gabija Aliukonytė, Ignas Mikalauskas, Kristiana Petkutė, Irena Kuzminaitė (Taikomosios skulptūros studijų programa), Adomas Petrauskas (Taikomojo meno magistro studijų programa).

*Parengė Donata Kazlauskienė,
VDA Telšių fakulteto komunikacijos
specialistė*

Nuotraukos autorės